

Bazuar në neni 22 paragrafi 1 pika 7 të Ligjit për vetëqeverisje lokale ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" nr. 05/02), neni 8 nga Ligji për mundësi të barabarta të burrave dhe grave ("Zyrtare Gazeta e Republikës së Maqedonisë, nr. 6/2012) dhe neni 6, paragrafi 1 i Ligjit për mbrojtje sociale ("Gazeta Zyrtare e RMV-së nr. 104/19,146/19,275/19,302/20,311/20,163/21 dhe 294/21), Këshilli i Komunës së Likovës, në seancën e 30-të më datë 28.12.2023, sjellë:

PROGRAMA

për mundësi të barabarta për gratë dhe burrat në Komunën e Likovës për vitin 2024

Objektivi i Komunës së Likovës (në tekstin e mëtejshëm: Komuna) së bashku me Komisionin për Barazi Gjinore është të promovojnë parimin e krijimit të mundësive të barabarta për gratë dhe burrat në të gjitha sferat e sektorit publik, social dhe privat, i cili mundëson ushtrimin e të drejtat e tyre që rrjedhin nga ligjet e Republikës së Maqedonisë së Veriut. Komuna, në bashkëpunim me Komisionin, synon të përfshijë perspektivën gjinore dhe mundësitë e barabarta në politikën lokale, të përmirësojë situatën e grave në nivel lokal dhe të realizojë qëllimet strategjike të Planit Kombëtar të Veprimit për Barazi Gjinore dhe Ligjit për Mundësi të barabarta të grave dhe burrave.

Detyra kryesore e Komunës dhe Komisionit është të punojnë në përmirësimin e gjendjes së grave dhe sigurimin e mundësive të barabarta për burrat dhe gratë në nivel lokal përmes procesit të hartimit dhe miratimit të politikave, zbatimit të tyre, monitorimit dhe vlerësimit të rezultateve të arritura. Detyra është përfshirja e konceptit gjinor në procesin e vlerësimit të implikimeve të përfshirjes joadekuate të grave dhe burrave në çdo veprim të planifikuar, si në politika ashtu edhe në programe në secilën fushë.

Krijimi i mundësive të barabarta është përgjegjësi e të gjithë shoqërisë dhe paraqet heqjen e pengesave për arritjen e barazisë midis grave dhe burrave. Nëpërmjet promovimit të parimit të vendosjes së mundësive të barabarta për gratë dhe burrat, ndikohet në heqjen e trajtimit të pabarabartë të grave dhe burrave dhe krijohen kushte për futjen e pjesëmarrjes së barabartë të grave dhe burrave në të gjitha sferat e jetës shoqërore. Në këtë kontekst, arritja e barazisë gjinore nënkupton punën me burrat dhe gratë në të gjithë sektorët, por me referencë të veçantë për ata që marrin vendime dhe ndikojnë në politikat dhe aktivitetet në nivel lokal dhe kombëtar.

FUSHAT E VEPRIMIT

1. Menaxhimi i burimeve njerëzore

Zhvillimi i kapaciteteve të burimeve njerëzore të administratës vendore dhe të anëtarëve të Komisionit për Barazi Gjinore është një domosdoshmëri për të futur komponentin gjinor në të gjitha politikat vendore. Përmes realizimit të punëtorive edukative, trajnimeve, seminareve do të forcoheshin kapacitetet e burimeve njerëzore në komunë dhe anëtarëve të komisionit dhe do të ndërtojë për rëndësinë e pjesëmarrjes së gruas në jetën politike dhe publike, veçanërisht në vendimmarrje. proceset. Një nga mundësitë për progres është bashkëpunimi me Komisionin për mundësi të barabarta në Kuvendin e Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe bashkëpunimi me komunitat fqinje dhe komisionet për barazi gjinore, duke mbështetur shembuj dhe praktika të mira nga komunitat dhe komisionet që kanë treguar progres. për një çështje të caktuar (komuna me komunë).

2. Mbrojtja sociale

Mbrojtja sociale si një sistem masash, aktivitetesh dhe politikash synon parandalimin dhe tejkalimin e rreziqeve themelore sociale ndaj të cilave është i ekspozuar çdo person, për të reduktuar varfërinë dhe përjashtimin social dhe vetë-mbrojtjen. Disproporcioni gjinor ende shfaqet në shoqërinë tonë në numrin e përdoruesve të

Врз основа на член 22, став 1, точка 7 од Законот за локалната самоуправа („Сл. весник на РМ“ бр.5/02), член 8 од Законот за еднакви можности на мажи и жени („Службен весник на РМ., бр. 6/2012) и чл. 6, став 1 од Законот за социјална заштита (Сл.весник на РСМ-бр.104/19,146/19,275/19,302/20,311/20,163/21 и 294/21), Советот на Општина Липково, на 30та седница одржана на 28.12.2023 година, донесе:

ПРОГРАМА

за еднакви можности на жените и мажите во Општина Липково за 2024 година

Цел на Општина Липково (во натамошниот текст: општина/та) заедно со Комисијата за родова рамноправност е да го промовира принципот за воспоставување еднакви можности на жените и мажите во сите сфери на јавниот, општествениот и приватниот сектор, којовозможува остварување на нивните права произлезени од законите на Р.С.Македонија. Општината во соработка со Комисијата има за цел да ја инкорпорираат родовата перспектива и еднаквите можности во локалната политика, да ја унапредат состојбата на жените на локално ниво и да ги реализираат стратешките цели на Националниот план за акција за родоварамноправност и на Законот за еднакви можности на жените и мажите.

Главна задача на Општината и Комисијата е да работат на унапредување на состојбата на жените и на обезбедување еднакви можности за мажите и жените на локално ниво преку процесот на изготвување и усвојување на политики, нивно спроведување, мониторинг и евалуација на постигнатите резултати. Како задача е и вклучување на родовиот концепт во процесот на проценување на импликациите од несоодветната вклученост на жените и мажите во секоја планирана акција како во политиките така и во програмите во секоја област.

Воспоставувањето на еднаквите можности е обврска на целото општество и претставува отстранување на пречките за остварување на еднаквост меѓу жените и мажите. Преку промоција на принципот за воспоставување еднакви можности на жените и мажите се влијае на отстранување на нееднаквиот третман на жените и мажите и се воспоставуваат услови за воведување на еднакво учество на жените и мажите во сите сфери на општественото живеење. Во тој контекст постигнувањето на родова рамноправност значи да се работи со мажите и жените во сите сектори, но со посебен осврт на оние кои ги донесуваат одлуките и кои влијаат на политиките и активностите на локално и на национално ниво.

ОБЛАСТИ НА ДЕЛУВАЊЕ

1. Управување со човечки ресурси

Развојот на капацитетите на човечките ресурси на локалната администрација и на членовите на Комисијата за родова рамноправност е неопходност заради вметнување на родовата компонента во сите локални политики. Преку реализирање на едукативни работилници, обуки, семинари би се зајакнале капацитетите на човечките ресурси во општината и членовите на комисијата и би се подигнала свеста за важноста од учеството на жените во политичкиот и јавниот живот, а посебно во процесите на одлучување. Една од можностите за напредок е да се соработува со Комисијата за еднакви можности во Собранието на Република Северна Македонија и да се соработува со соседни општини и комисиии за родова рамноправност поддржувајќи добри примери и практики од општините и комисиите кои покажале извесен напредок по одредено прашање (општина со општина).

2. Социјална заштита

regjistruar meshkuj dhe femra të shërbimeve në kategori të ndryshme. Gratë njihen qartë si viktime të regjistruara kryesisht të dhunës në familje, kujdestare të familjes kujdestare, viktime të trafikimit të qenieve njerëzore, persona që duan të martohen para se të arrijnë moshën madhore dhe burrat si persona që abuzojnë me drogën ose substanca të tjera psikotrope, autorë të dhunës në familje ose autorë të të miturve, delikuentë.

3. Zhvillimi ekonomik

Zhvillimi ekonomik është një nga faktorët dhe synimet më të rëndësishme në arritjen e barazisë gjinore, i cili përmban disa elemente që synojnë: eliminimin e formave të ndryshme të diskriminimit, promovimin e vendeve të punës më shumë dhe më të mira për gratë, për sa i përket numrit të të punësuarve dhe cilësisë së punësimit dhe përfundimisht reduktimi i feminizimit të varfërisë, promovimi i sipërmarrjes sociale si dhe ofrimi i ndihmës për regjistrimin e grave fermere nga zonat rurale.

4. Të drejtat e njeriut

Në këtë fushë, komuna dhe Komisioni nën komunën e Likovës do të punojnë në promovimin e të drejtave të njeriut të grave dhe barazisë gjinore, përmes realizimit të fushatave, tribunave dhe aktiviteteve tjera, që kanë për qëllim ngritjen e vetëdijes dhe njohurive të publikut për të drejtat themelore, duke njohur diskriminimin në bazë të gjinisë, me qëllim vendosjen e mundësive të barabarta dhe eliminimin e të gjitha llojeve të diskriminimit.

5. Kujdesi shëndetësor

Shëndeti është një fushë e rëndësishme në të cilën është i nevojshëm përfshirja e komponentit gjinor. Në këtë fushë, përveç komunës, do të jetë i involvuar edhe Komisioni pranë Komunës së Likovës, i cili do të avokojë për përmirësimin e shëndetit të grave duke ndërmarrë aktivitete për ngritjen e vetëdijes së grave për ekzistimin e programeve parandaluese, dhe avokim të veçantë për zbatimin të programeve të shëndetit riprodhues (ekzaminime gjinekologjike dhe mamografike falas) në nivel lokal.

Социјалната заштита како систем на мерки, активности и политики, е насочена кон спречување и надминување на основните социјални ризици на кои е изложен секој човек, за намалување на сиромаштијата и социјалната исклученост и сопствена заштита. Се уште во нашето општество се прикажува родова диспропорција во бројот на евидентирани машки и женски корисници на услуги во различни категории. Жените се јасно препознаени како доминантно евидентирани жртви на семејно насилство, носителки на згрижувачки семејства, жртви на трговија со луѓе, лица што сакаат да стапат во брак пред полнолетство, а мажите како лица што злоупотребуваат дрога или други психотропни супстанции, сторители на семејно насилство или сторители на малолетничка деликвенција.

3. Економски развој

Економскиот развој претставува еден од најзначајните фактори и цел во постигнувањето на родовата еднаквост, која во себе содржи повеќе елементи насочени кон: елиминација на разните форми на дискриминација, промовирање на повеќе и подобри работни места за жените, во смисла на број на вработени и квалитет на вработувањето и на крај намалувањето на феминизацијата на сиромаштијата, промовирање на социјално претприемништво како и нудење на помош при регистрирање на жени-земјоделки од руралните средини.

4. Човекови права

Во оваа област општината и Комисијата при општина Липково ќе работи на унапредувањето на женските човекови права и родовата еднаквост, преку спроведување на кампањи, трибини и други активности, насочени кон подигнување на свеста и знаењето на јавноста за своите фундаментални права, препознавање на дискриминација по основа на пол, со цел воспоставување на еднакви можности и отстранување на сите видови на дискриминација.

5. Здравство

Здравството претставува значајна област во која е неопходно инкорпорирање на родовата компонента. Во оваа област покрај општината ќе се вклучи и Комисијата при Општина Липково кои ќе се залагаат за подобрување на здравјето кај жените преку преземање на активности за подигање на свеста на жените за постоење на превентивни програми, а посебно залагање за имплементирање на програмите за репродуктивното здравје (бесплатни гинеколошки и мамографски прегледи) на локално ниво.

PLAN VEPRIMI PËR ZBATIMIN E PROGRAMIT PËR MUNDËSI TË BARABARTA TË KOMUNËS SË LIKOVËS

FUSHA	AKTIVITETE	KOHËZGJATJA	PËRGJEGJËS	INDIKATOR	BUXHETI I KOMUNËS
1. Menaxhi mi me resurset njerëzore	1.1. Përditësimi dhe analiza e statistikave dhe informacioneve të ndara sipas gjinisë si bazë për monitorim dhe masat e planifikimit	Në Kontinuitet	Komuna, Ndërmarrjet Publike kopshti, qendra shëndetësore,	Krijimi i një sistemi grumbullimi i ndarë sipas gjinisë të dhëna	Nuk ka implikime financiare
2. Mbrojtja sociale	2.1. Organizimi i seminareve me nxënës për njohjen dhe ndërgjegjësimin për dhunën me bazë gjinore në shkollë	Prill 2024	Krijimi i një platforme për bashkëpunim ndërinstitucional lokal për mbrojtjen e viktimave të dhunës në familje	Numri i punëtorive Numri i nxënësve	Nuk ka implikime financiare
	2.2. Ndarja e ndihmës së njëhershme financiare për gratë dhe burrat - banorë të komunës së Likovës (kategoritë e rrezikuara social)	2024	Komisioni pranë Komunës së Likovës	Numri i shfrytëzuesve	Programa për mbrojtje sociale
	2.3. Ndarja e fondeve për prindërit e vetëm	2024	Komisioni pranë Komunës së Likovës	Numri i shfrytëzuesve	Programa për mbrojtje sociale
	2.4. Ndarja e fondeve për viktimat e dhunës në familje	2024	Komisioni pranë Komunës së Likovës	Numri i shfrytëzuesve	Programa për mbrojtje sociale

АКЦИСКИ ПЛАН ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМА ЗА ЕДНАКВИ МОЖНОСТИ НА ОПШТИНА ЛИПКОВО

ОБЛАС Т	АКТИВНОС ТИ	ВРЕМЕТРАЕЊ Е	ОДГОВОРНИ	ИНДИКАТОР И	БУЏЕТ на ОПШТИНА	
1. управув ање со човечки ресурси	1.1. Ажурирање и анализа на родово разделена статистика и информации како основа за следење и планирање мерки	Континуирано	Општина, Јавни Претпријатија, градинка, здравен дом, училишта,	Воспоставен систем за прибирање на родово разделени податоци	Нема финансиски импликации	
	2. СОЦИЈА ЛНА ЗАШТИТ А	2.1. Спроведување на работилници со ученици за препознавање и подигање на свеста за родово базирано насилство во училиштето	2024	КЕМ, Координаторка, НВО, средно училиште	Број на работилници Број на ученици	Нема финансиски импликации
		2.2. Доделување на еднократна парична помош за жени и мажи - жители на општина Липково (социјално загрозени категории)	2024	Комисија при Општина Липково	Број на корисници	Програма за социјална заштита
		2.3. Доделување на парични средства на самохрани родители	2024	Комисија при Општина Липково	Број на корисници	Програма за социјална заштита
	2.4. Доделување на парични средства на лица жртви на семејно насилство	2024	Комисија при Општина Липково	Број на корисници	Програма за социјална заштита	

3. Zhvillimi ekonomik	3.1. Punëtori për fuqizimin ekonomik të grave duke ofruar ndihmë për gratë e papuna (mënyrat dhe mundësitë e aplikimit për punësim, rikualifikim, rikualifikim dhe arsimim shtesë)	2024	KEM, Koordinator, AVRSM dhe OJQ	Numri i pjesëmarrsve	Nuk ka implikime financiare
	3.2. Realizimi i trajnimeve për këshillin ekonomik-social vendor	2024	KEM, Koordinator dhe OJQ	Numri i pjesëmarrsve	Programa për zhvillim ekonomik lokal
4. Të drejtat e njeriut	4.1. Organizimi i tribunave dhe aktiviteteve të tjera që synojnë ndërgjegjësimin për të drejtat themelore, promovimin e të drejtave të njeriut dhe barazisë gjinore, njohjen e diskriminimit etj.	2024	KEM, Koordinator dhe OJQ	Ngjarje të organizuara	Nuk ka implikime financiare
	4.2. Mbështetje e aktiviteteve të OJQ-ve në lidhje me të drejtat e njeriut - "Përfshihu - në politikat lokale gjinore 3"	2024	KEM, Koordinator dhe GIZ	Numri i aktiviteteve	Programi për mbështetjen e sektorit të OJQ-ve
5. Shëndetsi	5.1. Realizimi i aktiviteteve/fushnjave me rastin e muajit të luftës kundër kancerit të gjirit dhe kujdesit në kohë shëndetësore të grave.	2024	KEM, Koordinator dhe OJQ, Institucione	Numri i aktiviteteve Numri i pjesëmarrsve	45.000,00
	5.2. Mbështetje e aktiviteteve të OJQ-ve "Vazhdojmë së bashku në luftën kundër kancerit të gjirit"	2024	KEM, Koordinator dhe GIZ	Numri i aktiviteteve	Programi për mbështetjen e sektorit të OJQ-ve 55
	5.3. Zbatimi i aktiviteteve për rrijen e ndërgjegjësimit për problemet shëndetësore të meshkujve (kanceri i prostatës)	2024	KEM, Koordinator dhe OJQ,	Numri i aktiviteteve	10.000,00

3. ЕКОН ОМ СКИ РАЗВО Ј	3.1. Работилница за економско јакнење нажените преку обезбедување на помош на невработените жени (начини и можности за аплицирање при вработување, дообразување, преквалификација и дополнителна едукација)	2024	КЕМ, Координаторка, АВРСМ и НВО	Број на учесници	Нема финансиски импликации
	3.2. Спроведување на обуки за локаленекономско - социјалниот совет	2024	КЕМ, Координаторка и НВО	Број на учесници	Програма за локален економски развој
4. ЧОВЕК ОВИ ПРАВА	4.1. Организирање на трибини и други активности, насочени кон подигнување на свеста за фундаменталните права, промоција на човекови права и родова еднаквост, препознавање на дискриминација и сл.	2024	КЕМ, Координаторка и НВО	Организирани настани	Нема финансиски импликации
	4.2. Поддршка на активности на НВО поврзани со човекови права - „Вклучи се – во родови локални политики 3“	2024	КЕМ, Координаторка и ГИЖ	Број на активности	Програма за поддршка на НВО сектор
5. ЗДРАВС ТВО	5.1. Спроведување на активности/кампања по повод месец на борба против рак на дојка и навремена здравствена заштита на жените 426990 Цемал	Октомври 2024	КЕМ, Координаторка, НВО, Институции	Број на активности Број на учесници	45.000,00
	5.2. Поддршка на активности на НВО, „Продолжуваме заедно во борба против рак на дојката“	2024	КЕМ, Координаторка и ОЖО	Број на активности	Програма за поддршка на НВО сектор
	5.3. Спроведување на активности за зголемувањена свесноста за здравствените проблеми кај мажите (рак на простата) 426990 Цемал	Ноември 2024	КЕМ, Координаторка и НВО	Број на активности	10.000,00

Për realizimin e aktiviteteve të lartpërmendura mjetet do të sigurohen nga Komuna në vlerë prej 55.000-denarë, ndërsa për financimin shtesë do të sigurohen nga Programa për mbështetje sociale si dhe nga shoqatat apo donatorët.

Ky Program hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e publikimit në “Fletorën Zyrtare të Komunës së Likovës”.

За реализација на претходно наведените активности, средствата ќе се обезбедат од Општината во износ од 55.000 денари, Програмата за социјална заштита, додека дополнително финансирање на активностите ќе бидат побарани средства од донатори.

Оваа Програма влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен гласник на Општина Липково”.

